

Entorn de *Caràcters*, revista de llibres. – L'octubre de 2007 es compleixen deu anys de l'aparició, sostinguda i regular, d'una revista una mica singular dins del nostre panorama cultural: *Caràcters*. En realitat fa un decenni, l'octubre de 1997, el que es produí fou una reaparició, l'inici de la segona època d'una publicació preexistent, perquè la capçalera havia conegut entre octubre de 1992 i desembre de 1994 una primera sortida en què havia tret a la llum exactament deu números. L'editava el «Col·lectiu Jordi de Sant Jordi» (integrat per Vicent Alonso, Vicent Berenguer, Josep Iborra, Vicent Raga), que després, a partir del número 5 (octubre de 1993) passà a dir-se «Col·lectiu Caràcters». S'hi incorporà també Francesc Pérez Moragón. Era una revista «d'informació literària», amb un disseny, força acurat, d'Enric Satué, i capçalera dibuixa-

da per Joan Brossa. Val a dir que malgrat tractar-se d'una iniciativa, com dèiem a l'època, *voluntarista*, és a dir, llançada pel seu compte per un grup informal, l'equip impulsor no s'estava de res. A les seues pàgines hi havia informacions de llibres, columnes d'opinió, entrevistes, alguna ressenya escadussera. Es feia a València i constava d'unes 20 pàgines. S'hi poden veure desfilar (i fullejar-la encara fa goig) els protagonistes de la literatura i l'ambient editorial valencià d'avui, aleshores en procés de formació i desplegament d'idees. Era una revista animada per un col·lectiu de professors i escriptors, editors i en general gent del món dels llibres, sorgida en un moment d'una certa ebullició, ple de projectes, en què, a València, les institucions públiques, que encara no havien passat en bloc a mans de la dreta, donaven suport a aquesta mena d'iniciatives. Però es tractava, com s'ha dit, d'un esforç de voluntaris, sense cap base institucional.

El buit que deixà la seua desaparició el 1994, ofegada per la «força de les coses», es va fer notar. Hi hagué reunions, converses i nous projectes, una pruija de fer alguna cosa positiva més enllà dels planys. L'octubre de 1997 aparegué finalment el número 1 de la segona època amb una idea ja clarament definida: una «revista de llibres», quadrimestral, editada per l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana (IIFV), depenent de la Universitat de València (més les d'Alacant i Castelló), amb un equip coordinador format per Vicent Alonso, Gustau Muñoz i Francesc Pérez Moragón. El disseny ara el va fer Josep Palàcios, sobri i elegant (probablement, una de les claus de l'èxit de la revista). Tot tenia un aire més professional, i hom va trobar suports escaients a la Universitat de València i també, com a anunciant, a Bancaixa, que s'ha mantingut fins avui. Val a dir que l'artífex de la revista, la persona en qui havia de recaure el pes de dur endavant la publicació quatre cops l'any, era l'escriptor i professor de Filologia Catalana, de la Universitat de València, Vicent Alonso.

En aquesta segona època es consolida la revista, amb una aparició regular, més pàgines (normalment, 44), i una orientació de crítica sistematitzada que la caracteritza plenament. A partir del número 21 el disseny, tal com segueix sent ara, és d'Albert Ràfols Casamada, que modula lleugerament i dóna un toc distintiu a la imatge anterior, tot mantenint el gran format i altres aspectes, amb resultats positius. L'equip de coordinació ha estat integrat bàsicament pels components inicials al llarg de la segona època, al qual s'hi han afegit en diversos moments d'altres membres, com ara Jaume Subirana, Txema Martínez i Felip Tobar. A partir del número 30 hi apareix formalment als crèdits com a director Vicent Alonso, tasca que havia dut a terme de fet, com s'ha assenyalat, des de molt de temps enrera. D'ençà del número 33 (octubre de 2005) la revista passa a ser editada per Publicacions de la Universitat de València (PUV), l'editorial de la Universitat de València, que aporta la seguretat necessària i una sòlida base institucional. A hores d'ara el director n'és Juli Capilla. En l'equip de coordinació hi figuren Francesc Calafat, Maria Josep Escrivà, Gustau Muñoz i Susanna Rafart.

En aquesta segona època, a partir del 1997, s'accentua clarament la vinculació al conjunt de l'espai cultural català. La revista esdevé fins a cert punt un referent en el camp de la crítica literària catalana. Havia nascut amb la intenció específica de contribuir a la construcció d'un espai de crítica literària capaç de projectar aquesta funció decisiva (de valoració, orientació i fixació de criteris) en un moment de proliferació d'autors, obres i iniciatives de tota mena, especialment en l'àmbit valencià. Es publicaven molts llibres, i sovint a les contracobertes hom podia llegir «un dels millors llibres publicats», així com en ressenyes complaents de la premsa diària tothom era considerat «el millor autor» i la seua obra «un assoliment excepcional». El convenciment que una literatura sense crítica no pot funcionar, una idea insistentment enunciat per Vicent Alonso, va inspirar en bona mesura el projecte. Però la connexió amb el conjunt de l'àmbit català fou un fet natural, positiu i fecund. La maduració incipient d'un ambient cultural valencià, la circulació d'autors, les coneixences personals, les interrelacions de tota mena, en una època d'increment i facilitat de les comunicacions i de superació de manies,

complexos estúpids i visions estretes, tot plegat influí poderosament en la configuració d'una publicació pensada i elaborada a València (i a Barcelona, en part), amb col·laboradors d'arreu dels Països Catalans, i que es distribueix d'una manera regular i àmplia (per subscripcions, enviaments, biblioteques i a llibreries), amb una presència constatable i destacada a tot el domini lingüístic. La revista no ha deixat indiferent un entorn cultural que l'ha acollit en general de manera favorable, i amb una disposició a la col·laboració francament engrescadora. Ha incorporat desenes d'autors i crítics, amb una atenció particular a promoure la presència a les seues pàgines de representants de generacions més joves. Ha representat una irrupció, per dir-ho així, perifèrica viscuda amb la normalitat i la naturalitat que semblarien l'actitud més idònia en un temps de revolució de la informació i de redistribució de papers, en què només la qualitat i la coherència de les propostes ens justifiquen.

La necessitat d'estimular la crítica literària i la informació (la revista publica regularment llistes de novetats literàries, dossiers centrals sobre autors, i moltes ressenyes) era també palesa més enllà de l'àmbit valencià estricte. *Caràcters* ha estat durant anys, i és encara, l'única revista de llibres catalana, que té com a propòsit central fer un seguiment regular i exhaustiu de la nostra literatura, autors, tendències i llibres més destacats en tots els gèneres (poesia, novel·la, assaig, teatre, fins i tot llibre infantil i juvenil), amb obertures diverses, com ara obres d'erudició, o l'atenció vers les altres literatures peninsulars i també vers aportacions en altres llengües d'un interès especial. El compromís clar amb l'actualitat, tot i la sedimentació que permet una periodicitat espaiada, fa de la revista un sismògraf atent al batec de la literatura catalana en el sentit més ampli. La col·lecció completa de la publicació és a hores d'ara una mena d'arxiu de la producció editorial catalana recent, de la literatura més contemporània, i més coses encara, perquè *Caràcters* i els seus inspiradors s'han pres totes les llibertats d'aquest món, i així no s'han mossegat la llengua i no s'hi ha defugit, més aviat al contrari, l'opinió i l'anàlisi referides a l'entorn polític de la cultura, amb el to crític i irritat que la nostra condició (especialment la valenciana, però no només aquesta) exigeix.

El número 40 (juny 2007) dedicà les pàgines centrals a Vicent Alonso, autor entre moltes altres coses d'una magnífica traducció dels *Assaigs* de Michel de Montaigne. El número 41 (octubre 2007) dedicà el dossier, amb aportacions diverses, a la novel·lista Imma Monsó. El número 39 (abril 2007) havia parlat àmpliament de Miquel de Palol, i el 38 (gener 2007) de Sergi Pàmies. Sempre s'inclouen diversos articles sobre l'obra d'un autor, un text lliure de l'autor mateix, i informació sobre les seues obres i les principals aportacions crítiques. A hores d'ara *Caràcters* té ja una trajectòria, bastant considerable, darrere seu. Però la història continua. Té sobretot molt de futur per davant, el futur de la nostra cultura, de la nostra literatura catalanes. El sentit de la responsabilitat i la voluntat de fer una aportació constructiva, seriosa i alhora plaent, de publicar pàgines que conviden a una lectura enriquidora (a estones polèmica, també) i potser la perseverança malgrat els llamps i els trons, en són trets distintius.